

Република Србија
ВИШИ СУД У БЕОГРАДУ
 Рех.бр.624/12
 Дана 14.09.2021. године
 ул. Савска бр. 17-а
 Београд

ВИШИ СУД У БЕОГРАДУ, судија Оливера Ђурић, судија појединац, у правној ствари предлагача Зорке Пападополос из Београда, ул. Адмирала Гепрата бр.1а, против противника предлагача Републике Србије, коју заступа Више јавно тужилаштво у Београду, у двостраначком поступку ради рехабилитације сада покојног Милана Јовановића Стојимировића, бившег из Смедерева, након рочишта одржаног дана 14.09.2021. године, донео је

РЕШЕЊЕ

УСВАЈА СЕ захтев за рехабилитацију сада покојног Милана Јовановића Стојимировића рођеног 19.07.1898. године у Смедереву, преминулог 07.03.1966. године у Београду, па се **УТВРЂУЈЕ** да су ништави пресуда Среског суда у Смедереву посл.бр.29/45 од 18.09.1945. године и решење Народног среског суда за I реон града Београда од 13.12.1945. године бр.3295/45 од тренутка њиховог доношења и да су ништаве све правне последице наведених одлука, као и да су ништаве пресуда Округног суда за град Београд Кзп.бр.98/46 од 01.04.1946. године и допуњујућа пресуда Округног суда за град Београд Кзп.бр.98/46 од 03.05.1946. године којима је рехабилитант Милан Јовановић Стојимировић осуђен на казну лишења слободе са принудним радом у трајању од 15 година, која му се има рачунати од 13.07.1945. године као дана од када је у затвору, на губитак грађанских и политичких права из члана 5 од а-г Закона о врстама казни у трајању од 10 година, рачунајући од дана издржане или опроштене казне и на казну конфискације целокупне имовине, сем једног стана у ул. 27. марта бр. 15 и то од тренутка доношења, као и да су ништаве све правне последице такве осуде, те да се Милан Јовановић Стојимировић сматра неосуђиваним лицем и неоправдано лишеним права на слободу и права на имовину.

Образложење

Предлагач Зорка Пападополос је овом суду дана 27.12.2012. године, поднела захтев за рехабилитацију пок. Милана Јовановића Стојимировића, који је допуњен дана 28.09.2015. године и уређен дана 20.06.2019. године. У захтеву, као и током поступка, предлагач је између осталог навела да је Милан Јовановић Стојимировић након Другог светског рата осуђен због писања у листу "Обнова"

током 1941. и 1942. године, проглашен народним непријатељем и упућен на издржавање казне затвора у трајању од 15 година. Затим је навела да је пресудом Среског народног суда бр. 29/45 Милану одузета целокупна имовина у Смедереву, односно наслеђена породична кућа са целокупним покућством које су чиниле и породичне бисте, слике као и изузетно драгоцене уметничке, археолошке и етнолошке збирке које је сакупио годинама и пре почетка Другог светског рата. Из упитног листа Државне управе народних одбора од 13.09.1945. године произилази да је наведена имовина прешла под државну управу на основу члана 1 одлуке АВНОЈ-а од 21.11.1945. године, јер је Милан одбегао са окупатором, док је допунском пресудом од 03.05.1946. године, која је донета након пресуде Кзп.бр.98/46 од 01.04.1946. године, конфискована и имовина која се састојала од непокретности у ул. Милице Српкиње бр. 5 (данас бр. 15) у Старој Раковици, непокретности у ул. 27. марта бр. 15 на општини Палилула и од плаца у Крњачи. Из реферата Округног суда за град Београд Кап.бр.98/46 од 14.03.1949. године, сачињен поводом молбе за помиловање, може се реконструисати читав догађај и утврдити да се Милан Јовановић Стојимировић од 13.07.1945. године налазио у истражном затвору, да је осуђен на 15 година робије, а после тога на још 10 година губитка грађанских права као и конфискацију целокупне имовине, да је био на принудном раду у Казнено-поправном дому у Сремској Митровици, те да из фотокопије његовог писма брату произилази да је одлежао половину казне, тј. 7,5 година. Иначе, Милан Јовановић Стојимировић је био је колекционар уметничких слика, скулптура и многих предмета од етнолошког значаја, а круна његове чиновничке делатности је била место управника Архива Србије од 1941. - 1945. године. Пре рата је радио за владу Милана Стојадиновића, која је прогонила Љотића, док је од 06. јула до краја октобра 1941. године био главни уредник листа "Обнова" и скоро у сваком броју је објављивао по један чланак. Био је противник демонстрација и пуча од 27. марта 1941. године, који је поништио пакт текуће владе Југославије са Немачком, с обзиром да су те демонстрације изазвале Немачку да Југославији објави рат. Теретили су га да је био против Народно-ослободилачког покрета (НОП), Партизанског одреда Југославије (ПОЈ) и Народно ослободилачке војске (НОВ), док из чланака који га осуђују произилази да је био противник комуниста. Љутили су га српски комунисти и сматрао је да су то углавном деца имућних родитеља, при чему његово писање у листу "Обнова" за време окупације није угрожавало српски народ, као ни братски руски, али је то мишљење сметало комунистима који су и те како били криви за непотребне српске жртве цивила из Крагујевца и околине. На крају је навела да је Милану Јовановићу било суђено из идеолошких разлога и да је његова имовина у Београду конфискована на основу идеолошке пресуде, а у Смедереву још пре него што је пресуда донета, "по АВНОЈ-у", те је предложила да суд усвоји захтев за рехабилитацију пок. Милана Јовановића Стојимировића.

Поступајући по наведеном захтеву, Виши суд у Београду је у доказном поступку, а након свих прикупљених доказа и након рочишта одржаног дана 17.09.2021. године, у присуству предлагача, а у одсуству уредно позваног Вишег јавног тужилаштва прочитао све писане доказе који се налазе у списима предмета, те извео доказ саслушањем предлагача Зорке Папаодополос и сведока Снежане Цветковић, Срђана Цветковића и Александра Стојановића.

Читањем оптужнице Јавног тужиоца града Београда К.бр.533/45 од 12.02.1946. године, утврђено је да је оптужница поднета против Јовановић С.

Милана, бившег уредника “Обнове” и управника државне архиве, рођеног 19.07.1898. године, јер је за време рата и непријатељске окупације, као уредник и сарадник “Обнове” ступио у политичку сарадњу са органима непријатељске власти у циљу помагања у спровођењу присилних мера према становништву Југославије, тиме што је постао главни уредник и сарадник фашистичког листа “Обнове”, у коме је писао током 1941. и 1942. године и надаље из чланака, чији се број пење преко 67, са чијом је садржином помагао окупаторској власти у извршењу присилних мера против народноослободилачког покрета и ПОЈ-а, правдајући злочине окупатора, чиме је починио кривично дело из члана 3 тачка 3 Закона о кривичним делима против народа и државе, кажњиво по члану 4 тачка 2 истог закона. У образложењу је наведено да је оптужени познат још од предратног периода као активни политички поборник реакционарних и профашистичких режима у земљи и као заклето непријатељ свих народних и демократских покрета, да се одмах по слому старе Југославије, јула месеца 1941. године примио уредништва “Обнове” у ком је својству остао све до почетка новембра исте године, након чега је продужио да пише као сарадник у наведеном листу. У првим данима окупације је као уредник и сарадник “Обнове” ступио кроз своје чланак у отворену политичку сарадњу са окупаторима и разним квислинзима, а у данима 1941. године када је народ чинио крајње напоре у борби са немачким фашизмом и издајницима, оптужени је мобилисао све своје интелектуалне и политичке способности кроз бројне натписе у “Обнови”, бранећи и величајући немачки фашизам и издајнички рад Недића, Аћимовића и других, а из његових чланака произилази његова политичка сарадња са окупатором и домаћим издајницима, непријатељски став и рад против НОП и ПОЈ, а све у циљу да помогне немачком фашизму у вршењу злочина над становништвом народа, слабећи му отпорну снагу. Такође је наведено да је одбрана оптуженог, да директно ништа није урадио против НОП и ПОЈ неумесна, јер његов рад као уредника и сарадника “Обнове” представља потпуно укључење у политичку сарадњу са окупатором, која је сараднику послужила као моћно средство за остваривање циљева фашистичког окупатора и разних квислинга.

Читањем пресуде Среског суда у Смедереву посл.бр. 29/45 од 18. септембра 1945. године, утврђено је да је суд у предмету конфискације имовине народног непријатеља Милана Стојимировића Јовановића из Смедерева поступао у трочланом већу, те да је ставом првим изреке пресуде у корист државе Д.Ф.Ј. конфискована целокупна имовина народног непријатеља Милана Стојимировића Јовановића, бившег из Смедерева и то непокретност на парцели бр. 976, кућа к.бр.3 са кућиштем, двориштем и вртом у ул. Анте Протића величине 12,07 ари, уписана у зк.ул.бр.1716 к.о. Смедерево, парцела бр. 540/1 виноград на Тарабама величине 99,28 ари и парцела бр. 540/3 виноград на Тарабама величине 14,21 ари уписана у зк.ул.бр.494 к.о. Смедерево, са постојећим теретом – дугом, као и покретне ствари ближе описане у изреци пресуде. Ставом другим је одређено да се Јелени, уд. Јовановић, сада из Београда признаје право удовичког уживања до смрти или преудаје на парцели бр. 540/1 и 540/3, с тим да прими обавезу отплаћивања дугова на наведеним парцелама за време док исте ужива, као и право уживања коришћења једног одељења од куће у ул. Анте Протића, парц. 976. Ставом трећим изреке је наложено књижном одељењу суда да изврши укњижбу права власништва на земљишту из диспозитива под I а, са постојећим дуговима и под теретом удовичког уживања Јовановић Јелене удове Светозареве из Београда, на парц. бр. 540/1 и 540/3, док је ставом четвртим одбијен од свог тражења Иван Јовановић из Београда,

да му се од куће у ул. Анте Протића додели једно одељење за уживање. У образложењу је између осталог наведено, да је месни народни одбор – фонд народних добара из Смедерева у акту бр. 3130 од 14.03.1945. године, на рочишту, преко свог представника ставио предлог да се целокупна имовина одбеглог Милана, уз ограничења из члана 6 Закона о конфискацији, конфискује у корист државе и да се изврши пренос права власништва на име и у корист државе. Такође је наведено да се по Закону о конфискацији имовине и извршењу конфискације имовина свих лица оглашених за народне непријатеље или одбеглих пре ослобођења из земље има конфисковати и пренети у својину државе, с тим да су по члану 6 истог закона од конфискације изузети сви предмети, односно имовина која је неопходна за живот уже породице народног непријатеља, водећи при томе рачуна о конкретним околностима сваког појединог случаја и узимајући у обзир месне привредне услове. Како је у конкретном случају одбегли Милан од уже породице оставио стару и изнемоглу мајку, која сем ових, нема никаквих прихода, нити средстава за живот, то је суд пресудио као у диспозитиву, признавши Јелени право доживотног уживања на напред наведени начин. Истовремено, суд је одбио Ивана Јовановића од тражења да му се од пописане куће одбеглог Милана додели једно одељење за становање у времену када је сезона грожђа, односно када се у Смедереву бави ради обраде или бербе свог винограда, из разлога што Иван има своје властито имање – виноград и кућу у њему. Такође је утврђено да наведена пресуда не садржи поуку о правном леку.

Читањем закључка Среског народног суда у Смедереву ДН.бр.40/45 од 21.11.1945. године, утврђено је да је на основу извршне пресуда истог суда Кон.бр.29/45 од 18.09.1945. године, дозвољено да се у зк.ул.бр. 1716 к.л. Смедерево укњижи право власништва на земљишту Протића од 12.07., а уписана до сада на Јовановића Светозаревог Милана из Београда, у корист Демократске Федеративне Југославије као и да се у зк.ул.бр.494 к.л. Смедерево укњижи право власништва на земљишту у А листу и то парц.бр.540/1 и 540/3 уписане до сада на Јовановић Светозаревог Милана из Београда у корист Демократске Федеративне Југославије, те да се у зк.ул.бр. 494 к.о. Смедерево укњижи право удовичког уживања на земљишту у А листу до смрти или преудаје у корист Јовановић Јелене удове Светозареве рођене Стојимировић из Београда.

Читањем решења Народног среског суда за I реон града Београда од 13.12.1945. године бр. 3295/45, утврђено је да је конфискована целокупна имовина народног непријатља Милана Стојимировића – Јовановића из Београда, ул. Кнеза Павла ул.бр.61/1, који је одбегао и то све ствари означене у попису Отсека за попис непријатељске имовине III реона од 28.12.1944. године, а ближе описане у изреци наведеног решења и одређено је да се наведене ствари преносе у својину Народне Републике Србије и предају се Управи народних добара Србије на основу члана 28 у вези члана 1,2,17 Закона о конфискацији и чланом 10 Одлуке АВНОЈ-а од 21.11.1944. године.

Читањем упитног листа за земљиште и зграде, Државне управе народних добара, Федерална јединица Србија, београдски округ, подунавски срез од 13.09.1945. године, утврђено је да се предметно земљиште налази на кат. општини Смедерево, бр. кат. улошка 976 и бр. земљишно књижног улошка 1716, у ул. Анта Протића бр. 3, Смедерево, да се непокретност на земљишту састоји од приземља са укупно 5 станова, те да је власник непокретности Стојимировић Јовановић Милан

по занимању шеф Прес биро-а за време Стојадиновићеве владе означен као духовни сарадник окупатора за време окупације, да је његов однос према народно – ослободилачком одбору непријатељски, као и да је на основу члана 1. одлуке АВНОЈ-а од 21.11.1944. године описана непокретност прешла у државну својину, јер је власник Милан Јовановић Стојимировић одбегао са окупатором.

Читањем решења Среског суда за II реон града Београда, Извршно одељење И.бр.711/46/3 од 15.11.1946. године, утврђено је да је суд поступао у правној ствари конфискације имовине осуђеног Јовановића Светозаревог Милана, који је допуњујућом пресудом Окружног суда за град Београд Кзп.бр.98/46 од 03.05.1946. године осуђен на конфискацију имовине, сем једног стана у ул. 27 марта бр. 15 који му је остављен у својину, те да је ставом првим изреке конфискована и пренета у својину државе ФНРЈ кућа осуђеног Стојимировић Јовановић Светозаревог Милана у ул. 27. марта бр. 15, уписана у зк.ул.бр.1720. к.л. Београд 2, парцела бр. 1402 од 278,60 кв.м, на којој осуђени има голо право својине у 1/4 – са доживотним правом уживања у корист Стојимировића Ивановог др Душана из Београда, ставом другим је одређено да се из конфискације у смислу члана 4 Закона о конфискацији изузима стан у конфискованој кући у ул. 27 марта бр. 15 на I спрату и оставља се у својину осуђеном и његовој жени Јелени Јовановић, док је ставом трећим изреке наложено Среском суду за III реон града Београда, као земљишно књижном суду, да по својим књигама констатује пренос конфисковане имовине у својину државе, сем стана описаног у ставу II који остаје својина осуђеног Стојимировића Јовановића Светозаревог Милана и његове жене Јелене Јовановић.

Читањем реферата Окружног суда за Град Београд Кзп.98/46 од 14.03.1949. године, датог на основу молбе за помиловање осуђеног Милана Стојимировића Јовановића из Београда, утврђено је да је оптужени Јовановић Милан, бивши уредник “Обнове” и управник државне архиве из Београда, без имовине, неосуђиван, који се налази у истражном затвору од 13.07.1945. године, крив што је за време рата и непријатељске окупације, као уредник и сарадник “Обнове” ступио у политичку сарадњу са органима непријатељске власти у циљу помагања у спровођењу присилних мера према становништву Југославије, тиме што је постао главни уредник у сарадњи фашистичког листа “Обнове” у коме је писао током 1941. године и 1942. године и надаље, низ чланака чији се број пење преко 67, са чијом је садржином помагао окупаторске и квинслиншке власти у извршењу присилних мера против народно-ослободилачког покрета и ПОЈ, правдајући злочине окупатора и слугу, те да је првостепену пресуду донео Окружни суд за град Београд под бр. Кзп 98/46 од 01.04.1946. године, као и допуњујућу пресуду од 03.05.1946. године и оптуженог осудио на казну лишења слободе са принудним радом у трајању од 15 година, која му се има рачунати од 13.07.1945. године као дана од када је у затвору, на губитак грађанских и политичких права из члана 5 од а-г Закона о врстама казни у трајању од 10 година, рачунајући од дана издржане или опроштене казне, као и на казну конфискације целокупне имовине, сем једног стана у ул. 27. марта бр. 15, која му се оставља у својину, да на ову пресуду није било жалбе, као и да извршење казне није одлагано, те да осуђени казну издржава у Казнено – поправном дому у Сремској Митровици, док се према извештају дома бр. 866 од 28.02.1949. године, осуђени налази на издржавању казне од 15. маја 1946. године. Такође је наведено да је тренутно здравствено стање осуђеног задовољавајуће

Читањем мишљења Окружног суда за град Београд бр. 98/46 од 25.03.1949. године, упућено Министарству правосуђа Н.Р. Србије, утврђено је да је суд мишљења да се молба за помиловање осуђеног Јовановић Стојимировић Милана не уважи, а из разлога што је суд према осуђеном казну изрекао према степену друштвене опасности кривичног дела и њега као учиниоца у дужем временском периоду, те да време издржано од изречене казне на осуђеног није поправно и васпитно деловало, јер има непријатељско држање и расположење према данашњем друштвеном поретку, што се установљава из извештаја Казнено-поправног дома у Сремској Митровици бр. 866 од 28.02.1949. године.

Читањем одлуке Президијума Народне скупштине бр. 1645 од 19.04.1949. године, утврђено је да није уважена молба за помиловање Јовановић Милана, осуђеног правноснажном пресудом Окружног суда за град Београд КЗП-98 од 01.04.1946. године.

Читањем оверене фотокопије уписника Архива Вишег суда у Београду, утврђено је да је под редним бројем 98. евидентирано да је Јовановић Светозара Милан, уредник листа "Обнова", без имовине, осуђен због кривичног дела против народа и државе што је за време окупације сарађивао са непријатељем, да је осуђен на казну лишења слободе у трајању од 15 година са принудним радом, 10 година губитка грађански права и на целокупну конфискацију имовине.

Читањем извода из матичне књиге умрлих Народног одбора СО Врачар, среза Београд, бр. 452, утврђено је да је Милан Јовановић Стојимировић, рођен 19.07.1898. године у Смедереву и да је преминуо 07. марта 1966. године.

Читањем решења Другог општинског суда у Београду О.бр.166/66 од 11.05.1966. године, између осталог је утврђено да је ставом првим изреке проглашен пуноважним тестамент пок. Јовановић Стојимировић Милана, бившег из Београда, својеручно потписан и написан од стране тестатора на дан 20. септембар 1964. године, а обзнањен на записнику код наведеног суда 06.04.1966. године, те је ставом другим изреке, на целокупној заоставштини пок. Јовановић Стојимировић Милана, бившег из Београда, умрлог 07. марта 1966. године, а која се састоји од активе ближе описане у изреци решења, за јединог наследника оглашен брат оставиоца Јовановић Стојимировић Иван из Београда.

Читањем решења о наслеђивању Првог општинског суда у Београду О.бр.539/74 од 17.01.1975. године, правноснажно дана 27.02.1975. године, између осталог је утврђено да су за наследнике имовине пок. Стојимировић Ивана, која је ближе описана у изреци решења, а под теретом исплате евентуалних оставиочевих дугова до висине вредности наслеђене имовине, оглашени Пападополос Душан, Пападополос Драгомир и Пападополос Лепосава, те да је у обрзаложењу решења напоменуто да оставилац није оставио сроднике из круга нужних законских наследника.

Читањем извода из матичне књиге рођених, која се води за матично подручје Смедерево, под текућим бројем 120, за годину 1865., утврђено је да је Михаило Стојимировић рођен дана 06.06.1865. године у Смедереву, од оца Ивана и мајке Катарине Стојимировић.

Читањем извода из матичне књиге умрлих која се води за матично подручје Смедерево, под текућим бројем 198, за годину 1902. утврђено је да је Михаило Стојимировић, преминуо 05.07.1902. године у Смедереву.

Читањем извода из матичне књиге умрлих која се води за матично подручје Стари град, под текућим бројем 168, за годину 1946., утврђено је да је Јелена Јовановић, рођена Стојимировић, рођена 1869. године, од оца Ивана Стојимировића и мајке Катарине Ђорђевић, преминула дана 25.08.1946. године.

Читањем извода из матичне књиге умрлих, која се води за матично подручје Врачар, под текућим бројем 93, за годину 1966., утврђено је да је Милан Јовановић Стојимировић, рођен 19.07.1898. године у Смедереву, од оца Светозара и мајке Јелене преминуо 07.03.1966. године у Београду.

Читањем извода из матичне књиге умрлих, која се води за матично подручје Савски венац, под текућим бројем 3950, за годину 1974, утврђено је да је Лепосава Пападополис од оца Михајла Стојимировића и мајке Зорке Стојимировић, преминула 25.10.1974. године у Београду.

Читањем извода из матичне књиге умрлих, која се води за матично подручје Палилула, под текућим бројем 156, за годину 2004. утврђено је да је Душан Пападополос од оца Константина и мајке Лепосаве, преминуо дана 08.03.2004. године у Београду.

Читањем извода из матичне књиге венчаних, која се води за матично подручје Врачар, под текућим бројем 927 за годину 1975., утврђено је да је у Београду, дана 20.11.1975. године закључен брак између Душана Пападополоса и Милене Шафарик.

Читањем извода из матичне књиге венчаних, која се води за матично подручје Савски венац, под текућим бројем 29, за годину 1961., утврђено је да је у Београду, дана 15.01.1961. године, закључен брак између Милана Јовановића и Спасеније Гребенац.

Читањем извода из матичне књиге рођених, која се води за матично подручје Савски венац, под текућим бројем 380 за годину 1949., утврђено је да је Зорка Пападополос, од оца Душана Пападополоса и мајке Боисљке Пападополос, рођ. Стошић, рођена 10.05.1949. године у 11,00 часова у Београду.

Читањем дописа Државног архива Србије од 30.08.2016. године, достављен овом суду дана 07.09.2016. године, утврђено је да је наведени архив обавестио суд да је након увида у ахривску грађу која је преузета од Безбедносно-информативне агенције установљено да не поседују досије Милана Јовановића Стојимировића.

Читањем дописа Државног архива Србије од 21.07.2021. године, достављеног поводом захтева предлагача Зорке Пападополос, утврђено је да у архивској грађи фондова Земаљске комисије Србије за утврђивање злочина окупатора и њихових помагача (Г-25), Министарство финансија НРС (Г-233) и Врховни суд Србије (Г-264), не постоји пресуда Окружног суда за град Београд Кап 98/1946.

Читањем дописа управитеља писарнице Вишег суда у Београду Кз.бр.39/16 од 25.05.2016. године, утврђено је да се у архиви Вишег суда у Београду налази уписник у ком је наведено да је против сада пок. Милана Јовановића, од оца Светозара, рођеног 19.06.1898. године у Смедереву вођен кривични поступак по оптужници Јавног тужиоца града Београда, као и да су наведени подаци о осуди, али да се у архиву не налазе подаци у вези са политичким прогоном, хапшењем и извршењем казне над осуђеним, те да немају података које би установе могле поседовати тражене податке.

Читањем дописа Безбедносно – информативне агенције од 01.06.2016. године, утврђено је да наведена Агенција у својим документационим фондовима не располаже подацима за Милана Јовановића Стојимировића, од оца Светозара, рођеног 19.06.1898. године, те да је целокупна архивска грађа, коју је агенција на основу члана 27 став 2 Закона о БИА преузела од Ресора државне безбедности МУП Србија, а која се односи на Други светски рат и период непосредно након њега, предала Архиву Србије.

Читањем дописа Историјског архива у Смедереву бр. 259-03/2016 од 26.05.2016. године, утврђено је да се у наведеном архиву не налази тражена документација за Милана Јовановића Стојимировића, рођеног 19.06.1898. године.

Читањем дописа Историјског Архива Београда од 29.06.2016. године, утврђено је да је наведени архив увидом у документацију пронашао предмет везан за пок. Милана Јовановића Стојимировића К.бр.48/300, који је у прилогу достављен, а у који је суд извршио увид. Такође, наведени архив је дописом бр.03-2/2433 од 09.08.2019. године, достављен суду дана 16.08.2019. године, а у вези захтева бр. Рех.бр.624/12 од 18.06.2019. године, обавестио суд да не располаже траженом документацијом у вези рехабилитације пок. Милана Јовановића Стојимировића.

Читањем дописа Архива Југославије број 9/202 од 06.06.2017. године, утврђено је да у архивској грађи Државне комисије за утврђивање злочина окупатора и њихових помагача – у списковима поменуте комисије (презимена под словом Ј, као и С), нису пронађени подаци за лице Милан Јовановић – Стојимировић. Такође, дописом бр. 13/173 од 01.07.2021. године, који је достављен овом суду дана 03.07.2019. године, наведени архив је обавестио суд да сходно својој надлежности (надлежности за грађу централних државних органа) не располаже траженом документацијом, односно не поседује пресуду Окружног суда за град Београд КЗП 98/46 од 01.04.1946. године, допуњену пресудом од 03.05.1946. године.

Читањем дописа Војног архива бр. 1266-2 од 11.07.2019. године, који је достављен овом суду дана 15.07.2019. године, а у вези ургенције за достављање пресуде Окружног суда за град Београд Кзп.98/46 од 01.04.1946. године, допуњене пресудом од 03.05.1946. године, утврђено је да је наведени архив обавестио суд да не поседује документацију окружних судова, као ни предмете среских судова, па самим тим ни предмет Среског народног суда у Смедереву у вези конфискације имовине, те је напоменуто да Војни архив чува само архивску грађу о суђењима пред војним судом, као и другу архивску грађу војне провенијенције.

Више јавно тужилаштво у Београду је актом К-рех бр. 226 од 25.08.2015. године, а након извршеног увида у списе предмета, који су достављени у смислу члана 14 Закона о рехабилитацији, обавестило суд да је из приложених доказа и то из пресуде Среског народног суда у Смедереву од 18.09.1945. године утврђено да је у корист државеДФЈ конфискована целокупна имовина народног непријатеља Милана Стојимировића – Јовановића, при чему је у образложењу наведено да је именовани “као познати фашиста и сарадник окупатора одбегао из земље”, те да су код таквог стања ствари мишљења да нису испуњени услови за његову законску рехабилитацију у смислу члана 5 Закона о рехабилитацији и предложено је да суд о основаности захтева одлучи у двостраначком поступку, применом правила ванпарничног поступка, тим пре што није утврђено да ли је кривични поступак по оптужници Јавног тужилаштва града Београда Кт.бр.533/45 од 12.02.1946. године окончан и на који начин.

Како је Више јавно тужилаштво оспорило захтев за рехабилитацију суд је ушао у двостраначки поступак, па је прибавио додатне доказе и између осталог извео доказ саслушањем предлагача Зорке Пападополос и сведока Снежане Цветковић, Срђана Цветковића и Александра Стојановића.

Саслушана на рочишту дана 11.09.2019. године, предлагач Зорка Пападополос је навела да је рехабилитант Милан Ј. Стојимировић рођен 19.06.1898. године у Смедереву, у грађанској породици од оца Светозара, који је био опанчар, док му је мајка била домаћица и имао је млађег брата Ивана. Завршио је гимназију у Смедереву, а затим је студирао права у Београду, при чему је једно време био и на студијама у Женеви, радио је као новинар у листу “Политика” 1919. године, а од 1921. до 1923. године и у листу “Самоуправа”. Његово политичко опредељење је због оца било радикалско, радио је у министарству спољних послова до 1928. године, затим је био аташе за штампу у Берлину и то до 1930. године када је отпуштен, јер је прекорачио инструкције у вези Сарајевског атентата. Био је власник и оснивач листа “Вардар” од 1931. до 1935. године, након тога је радио у Влади Милана Стојадиновића, 1935. године је био у Риму на потписивању “Конкордата”, док је 1936. године у јануару постао главни и одговорни уредник листа “Самоуправа”, који је био партијски лист радикала. Директор новинске агенције “Авала”, претече ТАНЈУГ-а је постао 1937. године, био је и члан делегације Владе приликом посете Риму 1937. године и Берлину 1938. године и као народни посланик се налазио на листи Југословеснке радикалне странке. У периоду од 1939. до 1941. године био је активан у влади Цветковић – Мачек и у Априлском рату 1941. године се пријавио као добровољац на страни краљевске војске. У време боравка у Скопљу се оженио са Јеленом са којом је дошао у Београд, али нису имали децу, а када је напустио земљу 1944. године, Јелена га је оставила и преудала се. Током немачке окупације, Милан се јавио на рад у Београду као новинар и постао је главни уредник листа “Обнова” од јула до октобра 1941. године, док је новембра исте године постављен за директора Државног архива. На позив брата Милана Стојадиновића, који га је упозорио да може да страда од стране преког суда, је у септембру 1944. године побегао из земље у Аустрију, али је на превару враћен у земљу када почиње да му се суди. Боравио је у истражном затвору од 13.07.1945. године, након чега је донета пресуда Народног Окружног суда за град Београд од 01.04.1946. године којом је осуђен на 15 година затвора и губитак грађанских и политичких права на 10 година, јер је оглашен кривим да је народни непријатељ и конфискована му је целокупна

имовина, осим једног стана у ул. 27 марта у Београду. О самом вођењу поступка и суђењу нема никаквих сазнања, јер се у породици о томе није причало, тако да ни не зна да ли је било жалбе против наведене пресуде и да ли је Милан имао браниоца током поступка. Након седам и по година издржане затворске казне је помилован од представништва, после чега је скупљао грађу за Југословенски лексикографски завод и писао је и објављивао чланке под псеудонимом. Други брак је закључио у јануару 1961. године и ни у њему није имао децу, а преминуо је у Београду 1966. године. Био је образован човек и носилац великог броја одликовања пре Другог светског рата, говорио је више језика и оставио велику историјску грађу за то време. Након рата је живео повучен живот, док током рата није био политички активан, нити је био учесник било каквих војних формација. Кривични поступак против њега се водио из чисто политичких разлога и из истих разлога му је дат епитет народног непријатеља. На крају је навела да је њена стрина Анка Јовановић, Драгомирова супруга са којим није имала децу, преминула прошле (2018.) године, тако да је она једини живи потомак породице Стојимировић и предложила је да суд усвоји захтев за рехабилитацију.

У свом исказу на рочишту дана 09.06.2017. године, сведок Снежана Цветковић је навела да у музеју у Смедереву ради од 1996. године, те да се као кустос уметничке збирке стално сусретала са именом Милана Јовановића Стојимировића, при чему се у рубрикама у којима се наводи порекло предмета, постојала и назнака да су предмети били конфисковани. Због тога се заинтересовала ко је био Милан Јовановић Стојимировић, пронашла је његове основне податке у књизи Леонтина Павловића “Неки споменици културе” и на тај начин сазнала да је музеј заправо основан у Милановој кући која је била конфискована. Упознала се са његовом личношћу и животом и одушевила се његовим образовањем и начином на који је сакупљао своје збирке, при чему јој је у истраживању достао помогао Зоркин отац, Душан Пападополос. Милан носи два презимена, Јовановић од оца који је рано преминуо, а Стојимировић од ујака који се након смрти оца бринуо о њему. Због природе посла којим се бавио пред Други светски рат, често је путовао и био у пратњи највиших државних делегација, а у слободно време је обилазио антикварнице и изложбене просторе где је куповао предмете за своје збирке. Био је човек космополитског духа и европског образовања, а његове збирке су одраз његове привржености европској култури и националном наслеђу. Његова сазнања о владарима династије Карађорђевић и Обреновић послужила су многим историчарима, а Народна библиотека у Смедереву је у свом часопису “Монус Ауреус” број 51/2016 објавила текст поводом 50 година од његове смрти, када је истакнут значај рада и његовог дела. У периоду када је био посланик Југословенске радикалне заједнице на изборима 1938. године много тога је урадио за културни препород Смедерева и био је локал патриота са дубоким националним осећањима, али није био националиста. Читала је његове текстове које је писао као уредник дневних новина “Обнова”, због којих се терети и у оптужници, у текстовима је наводио да грађанство не пружа отпор и да се сачувају животи и имовина, те је као лаик, с обзиром да није историчар, читајући оптужницу, закључила да су многи текстови из “Обнове” извучени из контекста и писани тенденциозно. Такође је схватила да је Милан био уплашен у политичким догађајима у Европи у току Другог светског рата и да се после сусрета са Хитлером у Нинбергу осећао веома лоше, а након 27.03.1941. године, је добровољно ступио у Југословенску војску са којом је доживео расуло, што је и описано у дневнику који је водио од маја 1941. године. Све културне установе

града Смедерева, музеј, историјски архив и библиотека, чувају његову богату заоставштину, која је делом конфискована, а делом је он поклонио 1966. године. У послератном периоду је писао за многе часописе под псеудонимом, живео је у Београду и сахрањен је у породичној гробници његове супруге на Новом гробљу у Београду. Чињеница што је одслужио казну затвора у Сремској Митровици, као и то што је проглашен за народног непријатеља је утицало да је био потпуно заборављен у домаћој књижевној култури. Из прича Душана Пападополоса сазнала је да је Милан возом који је био организован за људе који су били у служби тадашње владе Милана Недића отишао у неко место код Минхена, односно одбегао из земље, да би стицајем околности био препознат као неко ко је сарађивао са окупатором, вероватно због текстова из “Обнове” и враћен је у земљу. Кажњен је казном затвора у трајању од 15 година, при чему је пуштен након 7 година издржане казне, али су му након изласка из затвора 10 година била ускраћена људска права, на пример није имао личну карту, здравствену књижицу, а у свом дневнику је написао да му је управник затвора рекао да води рачуна шта ради и пише, јер су му поклонили живот. На крају је навела да је Милан Јовановић Стојимировић од нове власти доживео неку врсту политичког прогона, због чега су му била угрожена слобода, као и права.

У свом исказу на рочишту дана 26.12.2017. године, сведок Срђан Цветковић је навео да је доктор историјских наука и виши научни сарадник Института за савремену историју Београда, те да су његова докторска теза и научни рад фокусирани на људска права у време комунистичког режима од 1945. године до краја 1990. године. На послу, а и личним истраживањима је утврдио да се у првим месецима и годинама заједно са истинским ратним злочинцима одговорним за издају земље судило или су ликвидирани без суђења и многи други људи који су пре Другог светског рата или у току самог рата били другачије политички опредељени, односно зато што су били антикомунисти или чланови одређених партија које нису биле комунистичке, или пак распоређени на одређеним цивилним дужностима. Револуционарна комунистичка власт је тежила да приватну имовину одређеним мерама преведе у државно-партијску, а једна од тих мера је била казнена мера конфискације која је пратила осуде појединих људи, свештеника, адвоката, трговаца, занатлија и индустријалаца који су осуђени само да би се њихова имовина превела у државне руке. Према статистичким подацима у бази у државној комисији за тајне гробнице, постоји око 3000 занатлија, око 2000 трговаца, више стотина индустријалаца, кметова, председника општина који су ликвидирани, а њихова имовина је прешла у државне руке. Примери су често бизарни, директор предузећа за производњу завоја и санитетског материјала се осуђује на неколико месеци или годину затвора као сарадник окупатора од стране суда части, а целокупна имовина прелази у државне руке. Такође, људи су осуђивани на високе затворске казне или чак ликвидрани због најбенигнијих облика сарадње са окупатором или привредног деловања у току рата, док у другим европским земљама чак и изворно нацистичким, тако није било. Како је то даље навео, Милан Јовановић Стојимировић је био изразио антикомунистички оријентисан, био је члан предратне радикалне странке, шеф Прес бироа и директор Авале – претече ТАНЈУГ-а. Радила се о образованој и интелектуално профилисаног личности, али никако, како се у решењу о конфискацији наводи, фашисти. Био је уредник листа “Обнова” од јула до почетка новембра 1941. године, имао је негативан став према 27. марту, јер је сматрао да је то изазивање беса и увлачење земље у рат, али иако противник 27. марта, одазвао се позиву и кратко је

учествоваo у априлском рату и одбрани земље. У листу “Обнова” је испољаваo симпатије за владу Миладина Недића и за политику сарадње са окупатором у смислу неизазивања жртава и непроливања крви и као тако политички опредељен је осуђивао сваку герилску акцију. У том периоду ликвидирано је 100 људи за једног немачког војника, односно 50 за рањеног немачког војника, дошло је до великих одмазда у Крагујевцу и Краљеву, тако да су до краја 1941. године Немци у одмаздама убили око 24.000 људи. У конкретном случају Милан Јовановић Стојимировић је осуђен због својих ставова изентим у листу “Обнова” у којима се залагао за пацификацију, сагледавање реалне политике, уклапање у постојеће интересе великих сила, при чему је квалификација „народни непријатељ” политичка квалификација. Из страха од одмазде револуционарне власти због изнетих политичких ставова у листу “Обнова”, будући да је антиципирао како ће проћи многи који су били политички и класни противници, избегао је из земље у Аустрију, где се са уредником “Новог времена” и другим емигрантима пријавио у америчку окупациону зону у градићу Брегенц. Званично није био тражен од новоформиране власти, али је у лову на емигранте, као што је био Драги Јовановић, случајно ухваћен, односно киднапован од стране ОЗНЕ. Милану је суђено од стране цивилног, а не војног суда, што такође указује да се радило о превасходно политичком процесу и да га комунистички режим није перципирао као значајну и одговорну личност, а што није ни био. Одговорно тврди да се у конкретном случају радило о политичкој одмазди и касним мотивима, те да би вероватно био ликвидиран да је у том периоду остао у земљи, јер је новоформирана власт након ослобођења тако поступала са неистомишљеницима и политичким противницима односно ликвидирала је људе који нису заслуживали смрт.

У свом исказу на рочишту дана 26.03.2018. године, сведок Александар Стојановић је навео да је прикупљајући грађу за књиге које је писао имао прилике да се сусретне и са делатношћу Милана Јовановића Стојимировића, те да је из Милановог дневника који је објављен 2000. године, а који се односи на период од 1936. до 1941. године сазнао да је његова ратна улога започела учешћем у априлском рату. Затим је навео да је окупациојом Србије, немачка управа забранила излажење свих предратних листова и часописа, заведен је врло строг режим цензуре и сви новинари, фотографи, дописници и уредници морали су да се учлане у једну сталешку организацију, под именом „Новинарско српско удружење“. Немачким властима достављени су подаци о њима и Немци су на целој окупираној територији вршили строгу контролу свих штампаних медија, као и средства за штампање. Милан Јовановић Стојимировић је по образовању био правник, али се већим делом свог живота бавио новинарским послом, био је политички активан и у младости је припадао радикалној странци, а у време свог највећег политичког успона и Југословенској радикалној заједници на чијем се челу налазио Милан Стојадиновић. Каријеру је почео у „Политици“, сарађивао је са гласилима радикалне странке, уређивао је Смедеревски журнал и био је главни новинар, а једно време и уредник листа „Самоуправа“, као и званични орган листа Југословенске радикалне заједнице. У другој половини 30-их година, радио је у Централном Прес бироу и био је директор новинске агенције Авала, из које је касније настао ТАНЈУГ. Током предратног периода је остварио огроман број личних контаката са новинарима, уредницима и дописницима, а будући да је био близак сарадник Стојадиновића, једно време је био шеф политичког одељења представништва владе и Југословенске АТШ у Берлину. Био је познат и личностима које су имали руководеће функције у нацистичкој Немачкој, због чега

су га за време окупације квалификовали да буде на челу једног дневног листа. Објављивање штампе у окупираној Србији у складу са ограничењима и под условима које је наметнуо окупатор, постепено се нормализовало крајем пролећа 1941. године. Лист "Обнова", био је други најзначајнији и најтиражнији лист у окупираној Србији и покренут је почетком јула 1941. године. „Обнова“ је била замишљена као вечерњи лист који се објављује сваког дана у 16.30 часова, а издавач и власник листа је било српско издавачко предузеће а.д. „Редакције“. Тржиште листа био је углавном Београд са околином, у почетку је варирао од 8 до 12 страница, да би пред ослобођење земље имао свега 4 странице. Прву редакцију "Обнове" чинили су махом искусни предратни новинари угашених листова, "Политика", "Правда" и "Време", а први главни и одговорни уредник био је Милан Јовановић Стојимировић. Редакција на челу са Миланом је радила закључно са 97. бројем, односно до 27.10.1941. године када је на чело листа постављен Хранислав Храков, блиски рођак и један од најзначајнијих агитатора Милана Недића. У време доласка Хракова па надаље, лист извештавања драстично мења, текстови све чешће садрже снажне антисемитске, антикомунистичке, ратно хушкачке и према окупатору дефетистичке текстове. Са друге стране, у време Милановог уредништва на страницама „Обнове“ објављен је велики број текстова посвећених избеглицама, обнови Смедерева, друштвеним темама, као и значајан број прилога из културе, уметности и историје, а што је посебно значајно јер за време окупације није било дозвољено изнајмавање књижевних листова. Милан је написао неколико текстова који сведоче и о његовом политичком опредељењу за време окупације, с тим да мимо уобичајне праксе у колаборационистичкој штампи, највећи број уводника спољно политичких и унутрашњих анализа није написао он као уредник, већ његови сарадници Светковски и Маринковић као и један број личности који је припадао покрету „Збор“. Иако за то не постоји директан материјални доказ, индикативно је да је са порастом текстова чији су аутори припадали „Збору“, а са којим је Стојимировић био у сукобу још од пре рата, опадало и његово лично учешће у листу. Независно од ауторских текстова о којима је било речи на страницама „Обнове“, а у складу са немачким уредбама о штампи и немачком окупационом политиком, објављивани су текстови немачких новинских агенција извод из немачке штампе анализе и псеудоанализе из пера аутора из Немачке, Италије и њима савезничких сазнања. Познато је да је од стране новоформиране власти донета осуђујућа пресуда против Милана, којом је осуђен на 15 година казне лишења слободе са принудним радом и конфискацијом имовине, те сматра да је таква пресуда израз револуцарионих дешавања у земљи, идеолошког и класног прогона дела српског грађанства, а поготово оних имућнијих коме је Милан припадао. У једном од првих издања "Обнове" од 07.07.1941. године, објавио је чланак "Србија земља логике", у ком упозорава Србе да је Србија мала земља, а српски народ малобројан, позивао је на опрез, на слеђење логике за преживљавање и лојално држање према окупаторима и домаћим властима, а како би се спречило даље страдање народа. У сличном духу, интониран је његов чланак од 14.07.1941. године под насловом "Стварност" у коме подржава комитете комесарске управе и позива народ да у духу српске слоге и традиције следи тренутне народне представнике и уздржи се од опасних акција које би могле да му штете, а 08.07.1941. године је објавио чланак под насловом "Ствар Немачке - ствар Европе", који је изразито антикомунистички интониран. У тексту је представљао комунизам као узрок свих немира и недаћа на свету, Хитлера и Немачку као заштитнике Европе од најезди бољшевизма, а текст је објављен недуго пре почетка рата Немачке и СССР. Стојимировић је доследно следио антикомунистичка уверења,

али су овакви текстови у којима се улога Немачке афирмише и преувеличава били ретки. Временом је постало приметно да се Стојимировић све више дистанцирао од политичких текстова, а о чему сведочи чланак од 02.09.1941. године под насловом „Макиш ће бити исушен“. Колико му је познато, издржавао је казну у Сремској Митровици као изразито образован политички затвореник, који је говорио стране језике и од стране нових власти је био ангажован да преводи за потребу УДБ-е. На неки начин је рехабилитован у то време, јер је амнестиран због држања и сарадње, а касније је и ангажован као сарадник Крљженог института и такође му је познато да је умро 1966. године и да је био ожењен, имао је брачне проблеме, али није имао децу.

Све изведене доказе, суд је ценио на основу одредбе члана 8 Закона о парничном поступку, у вези одредбе члана 30 став 2 Закона о ванпарничном поступку и то како сваки доказ појединачно, тако и у њиховој међусобној вези, па је полазећи од овако утврђеног чињеничног стања утврдио да су испуњени услови за рехабилитацију Милана Јовановића Стојимировића у погледу стављања ван снаге пресуде Среског суда у Смедереву посл. бр.29/45 од 18.09.1945. године, решења Народног среског суда за I реон града Београда бр. 3295/45 од 13.12.1945. године, пресуде Окружног суда за град Београд Кзп.бр.98/46 од 01.04.1946. године, и допуњујуће пресуде истог суда Кзп.бр.98/46 од 03.05.1946. године.

Чланом 1 став 1 тачка 4 Закона о рехабилитацији („Службени гласник РС“ бр.92/11) прописано је да се овим законом уређује рехабилитација и правне последице рехабилитације лица, која су из политичких, верских, националних или идеолошких разлога, лишена живота, слободе и других права до дана ступања на снагу овог закона судском или административном одлуком Војних или других југословенских органа, ако су имала или имају пребивалиште на територији Републике Србије или држављанство Републике Србије. Ставом 2 истог члана прописано је да право на рехабилитацију имају и лица из става 1, тачка 3 и 4 истог члана, ако је судска или административна одлука донета противно начелима правне државе и општеприхваћеним стандардима људских права и слобода.

У време доношења пресуде Среског суда у Смедереву посл.бр.29/45 од 18.09.1945. године, решења Народног среског суда за I реон града Београда бр. 3295/45 од 13.12.1945. године, пресуде Окружног суда за град Београд Кзп.бр.98/46 од 01.04.1946. године и допуњујуће пресуде истог суда Кзп.бр.98/46 од 03.05.1946. године, рехабилитант Милан Јовановић Стојимировић је имао пребивалиште на територији Републике Србије и наведене пресуде су донете од стране југословенских органа.

Чланом 7 тачка 1 Закона о рехабилитацији прописано је да захтев за рехабилитацију може поднети лице из члана 1 став 1 овог закона, док је тачком 2 истог члана прописано да после смрти лица из члана 1 овог закона то може учинити супружник, ванбрачни партнер, деца (брачна, ванбрачна, усвојена, пасторчад) потомци, преци, усвојиоци, браћа и сестре, остали законски наследници, те тестаментални наследници и правна лица чије је то лице било члан, односно оснивач.

Увидом у достављене изводе из матичне књиге рођених и матичне књиге умрлих, као и у преостале доказе у списима предмета, суд је утврдио да је

предлагач Зорка Пападополос овлашћена да у овом поступку у смислу члана 7 Закона о рехабилитацији, поднесе захтев за рехабилитацију Милана Јовановића Стојимировића. Наиме, током поступка суд је најпре утврдио да предлагач Зорка Пападополос и рехабилитант Милан Јовановић Стојимировић потичу од заједничких предака Ивана Стојимировића и Катарине Стојимировић, с обзиром на то да су прадеда предлагача Стојимировић Михаило и мајка рехабилитанта Јелена Јовановић, рођена Стојимировић, деца Ивана Стојимировића и Катарине Стојимировић, а како то произилази из извода из матичне књиге рођених за Стојимировић Михаила, која се води за матично подручје Смедерево под текућим бројем 120 за годину 1865. и извода из матичне књиге умрлих за Јелену Јовановић рођену Стојимировић, која се води за матично подручје Стари град под текућим бројем 168 за годину 1946.

С тим у вези, суд је утврдио да је Јелена Јовановић, рођена Стојимировић мајка рехабилитанта Милана Јовановића Стојимировића, између осталог на основу приложеног извода из матичне књиге умрлих за Милана Јовановића Стојимировића која се води за матично подручје Врачар под текућим бројем 93 за годину 1966., док је Михаило Стојимировић, отац Лепосаве Пападополос рођене Стојимировић (бабе предлагача Зорке Пападополос), што произилази из извода из матичне књиге умрлих која се води за матично подручје Савски венац под текућим бројем 3950 за годину 1974. Такође, како то произилази из извода из матичне књиге умрлих која се води за матично подручје Палилу под текућим бројем 156, за годину 2004., Душан Пападополос (отац предлагача) је син Лепосаве Пападополос.

Из решења Другог општинског суда О.бр.166/66 од 11.05.1966. године, произилази да је на целокупној заоставштини пок. Милана Јовановића Стојимировића, као тестаментални наследник, оглашен његов брат Иван Јовановић Стојимировић, док су решењем о наслеђивању Првог општинског суда у Београду О.539/74 од 17.01.1975. године, на заоставштини пок. Ивана Стојимировића као тестаментални наследници оглашени Пападополос Душан (отац предлагача Зорке Пападополос), Пападополос Драгомир и Пападополос Лепосава, при чему из образложења наведеног решења произилази да оставилац није оставио сроднике из круга нужних законских наследника.

Према томе, имајући у виду да је целокупну заоставштину рехабилитанта Милана Јовановића Стојимировића наследио његов брат Иван Стојимировић, те да су након смрти Ивана Стојимировића за његове тестаменталне наследнике оглашени отац предлагача Зорке Пападополос, Душан Пападополос, њен стриц Драгомир Пападополос и баба Лепосава Пападополос, уз напомену да оставилац од сродника није оставио никога из реда нужних законских наследника, при чему је суд прихватио наводе предлагача Зорке Пападополос, а који су при томе потврђени и исказом сведока Александра Стојановића, да Милан Јовановић Стојимировић није имао децу, као и да њен преминули стриц Драгомир Пападополос није имао децу, док је његова супруга Анка Пападополос у међувремену (2018. године) преминула, те да је она једини живи потомак породице Стојимировић, то је суд сходно свему наведеном нашао да је предлагач Зорка Пападополос, у смислу законског наследног реда, најближи потомак рехабилитанта Милана Јовановића Стојимировића и да је у том својству, сходно члану 7 Закона о рехабилитацији овлашћена да поднесе предметни захтев за рехабилитацију.

Надаље, из изведених доказа у списима предмета суд је најпре утврдио да је у упитном листу за земљиште и зграде, Државне управе народних добара, Федерална јединица Србија, београдски округ, подунавски срез од 13.09.1945. године, Милан Јовановић Стојимировић, власник непокретности - земљишта на кат. општини Смедерево, бр. кат. улошка 976 и бр. земљишно књижног улошка 1716, у ул. Анта Протића бр.3, Смедерево, као и непокретности на земљишту са укупно 5 спратова, означен као духовни сарадник окупатора за време окупације, да је његов однос према народно – ослободилачком одбору непријатељски, те да је на основу члана 1. одлуке АВНОЈ од 21.11.1944. године описана непокретност прешла у државну својину, јер је власник Милан Јовановић Стојимировић одбегао са окупатором. Такође је утврђено да је пресудом Среског суда у Смедереву посл.бр.29/45 од 18.09.1945. године, целокупна имовина народног непријатеља Милана Стојимировића Јовановића, бившег из Смедерева конфискована у корист државе Д.Ф.Ј. и то непокретност на парцели бр. 976, кућа к.бр.3 са кућиштем, двориштем и вртом у ул. Анте Протића величине 12,07 ари, уписана у зк.ул.бр.1716 к.о. Смедерево, парцела бр. 540/1 виноград на Тарабама величине 99,28 ари и парцела бр.540/3 виноград на Тарабама величине 14,21 ари уписана у зк.ул.бр.494 к.о. Смедерево, са постојећим теретом – дугом, као и покретне ствари ближе описане у изреци пресуде, с тим да је мајци рехабилитанта, Јелени, уд. Јовановић, признато право удовичког уживања до смрти или преудаје на парцели бр. 540/1 и 540/3, уколико прими обавезу отплаћивања дугова на наведеним парцелама за време док исте ужива, као и право уживања коришћења једног одељења од куће у ул. Анте Протића, парц. 976. Истом пресудом наложено је књижном одељењу суда да изврши укњижбу права власништва на земљишту из диспозитива са постојећим дуговима и под теретом удовичког уживања Јовановић Јелене удове Светозареве из Београда, на парц. бр. 540/1 и 540/3 и одбијен је од свог тражења Иван Јовановић из Београда, да му се од куће у ул. Анте Протића додели једно одељење за уживање, а између осталог, уз образложење да је месни народни одбор – фонд народних добара из Смедерева актом бр. 3130 од 14.03.1945. године, на рочишту, преко свог представника предложио да се целокупна имовина одбеглог Милана, уз ограничења из члана 6 Закона о конфискацији, конфискује у корист државе и да се изврши пренос права власништва на име и у корист државе, те да се по Закону о конфискацији имовине и извршењу конфискације имовина свих лица оглашених за народне непријатеље или одбеглих пре ослобођења из земље има конфисковати и пренети у својину државе. На основу наведене пресуде, закључком Среског народног суда у Смедереву ДН.бр.40/45 од 21.11.1945. године одређено је да се у зк.ул.бр. 1716 к.л. Смедерево и у зк.ул.бр.494 к.л. Смедерево у А листу и то на парцели бр. 540/1 и 540/3, уписане до сада на Јовановић Светозаревог Милана укњижи право власништва у корист Демократске Федеративне Југославије, те да се у зк.ул.бр. 494 к.о. Смедерево укњижи право удовичког уживања на земљишту у А листу, до смрти или преудаје у корист Јовановић Јелене, удове Светозареве, рођене Стојимировић из Београда. Такође, решењем Народног среског суда за I реон града Београда од 13.12.1945. године бр. 3295/45, конфискована је целокупна имовина народног непријатља Милана Стојимировића – Јовановића из Београда, ул. Кнеза Павла ул.бр.61/1, који је одбегао и то све ствари означене у попису Отсека за попис непријатељске имовине III реона од 28.12.1944. године, а ближе описане у изреци наведеног решења и одређено је да се наведене ствари пренесе у својину Народне Републике Србије и предају Управи народних добара Србије на основу члана 28 у вези члана 1,2,17 Закона о конфискацији и чланом 10 Одлуке АВНОЈ-а од 21.11.1944. године.

Чланом 1 Одлуке АВНОЈ-а о прелазу у државну својину непријатељске имовине о државној управи над имовином неприсутних лица и о секвестру над имовином коју су окупаторске власти присилно отуђиле од 21.11.1944. године, прописано је да даном ступања на снагу ове одлуке у државну својину прелази сва имовина Немачког Рајха и његових држављана која се налази на територији Југославије, сва имовина лица немачке народности, изузев Немаца који су се борили у редовима Народно-ослободилачке војске и партизанских одреда Југославије или су поданици неутралних држава, а нису се држали непријатељски за време окупације и сва имовина ратних злочинаца и њихових помагача без обзира на њихово држављанство и без обзира на држављанство, имовина сваког лица које је пресудом грађанских или војних судова осуђена на губитак имовине у корист државе.

Чланом 4 исте одлуке прописано је да се свака имовина која потпада под члан 1 и 2 Одлуке и за коју већ постоји пресуда грађанских или војних судова, или је већ пре доношења ове Одлуке прешла у државну својину или под државну управу, или секвестар у појединим федералним јединицама Демократске Федеративне Југославије, ставља под управу и надзор Државне управе народних добара при Повереништву за трговину и индустрију, а што се односи на имовину коју Повереништво за трговину и индустрију огласи за имовину од општег државног значаја. У случају да пресуда још не постоји или још није покренут поступак против сопственика, предложиће се привремени прелаз имовине под управу и надзор Државне управе народних добара, при чему су Државна и Земаљска комисија за утврђивање злочина окупатора и њихових помагача дужне да истовремено покрену поступак код грађанских или војних судова, те да ће се на исти начин поступити са имовином лица против којих је код судова покренут поступак због кривичног дела које повлачи губитак имовине, а по извештају суда.

Чланом 1 Закона о конфискацији имовине и извршењу конфискације прописано је да конфискација имовине јесте принудно одузимање без накнаде у корист државе целокупне имовине (потпуна конфискација) или тачно одређеног дела имовине (делимична конфискација) која је лична својина или лични удео у заједничкој имовини са другим лицима, те да се конфискација односи на сва имовинска права.

Чланом 2 Закона о конфискацији имовине и извршењу конфискације прописано је да се конфискација имовине може изрећи искључиво у случајевима који су предвиђени законом и искључиво од стране оних власти које су за то овлашћене законом, док је чланом 3 прописано да ће се власт која покреће поступак по делима за која закони предвиђају казну конфискације постарати да прибави податке о целокупној имовини лица против кога покреће поступак и да ће при изрицању казне конфискације суд, односно за то овлашћена управна власт, узети у обзир све податке о имовини окривљеног лица. Чланом 4 истог закона је прописано да се може конфисковати само имовина лица које је осуђено на казну конфискације, ма у чему се она састојала, при чему уколико та имовина представља удео таквог лица у заједничкој имовини с другим лицима (смесништво, породична задруга, ортаклук и сл.), може се тај удео конфисковати у пуном обиму.

Чланом 28 Закона о конфискацији имовине и извршењу конфискације прописано је да су Срески народни одбори дужни да најдуже у року од 90 дана о доношењу овог закона доставе Народном среском суду тачан попис непокретне имовине оних ратних злочинаца и народних непријатеља који су у току рата стрељани убијени, погинули, побегли, а којима имовина или уопште није била конфискована јер се до ње није могло доћи, или је била конфискована само покретна имовина или само део те имовине. У свим таквим случајевима Народни срески суд без обзира да ли располаже пресудом по којој су таква лица била осуђена сматраће пресуду извршном у целини, као и у изрицању конфискације и формулисаће одлуку о конфискацији целокупне имовине, покретне и непокретне, саобразно овом Закону и исту до краја спровести и извршити прелаз конфисковане имовине и упис права државе на конфисковану непокретну имовину.

Тумачењем цитираних одредби одлуке АВНОЈ-а о прелазу у државну својину непријатељске имовине о државној управи над имовином неприсутних лица и о секвестру над имовином коју су окупаторске власти присилно отуђиле од 21.11.1944. године и одредби Закона о конфискацији имовине и извршењу конфискације, суд налази да је конфискацији имовине, односно њеном преласку у државну својину, морало да претходи доношење судске одлуке којом је лице чија се имовина одузима у корист државе, осуђено на казну конфискације имовине, а како је то уосталом изричито и прописано чланом 4 наведеног закона, а на шта посредно указује и члан 28 истог закона, из ког произилази да ће Срески народни суд, без обзира на то да ли располаже пресудом којом су лица осуђена као ратни злочинци или између осталог одбегли народни непријатељи, приликом конфискације ипак поћи од тога да је таква пресуда постала извршна, односно да иста представља извршни наслов за прелаз конфисковане имовине осуђеног лица у државну својину.

У конкретном случају суд је нашао да је Милану Јовановићу Стојимировићу пресудом Среског суда у Смедереву посл.бр.29/45 од 18.09.1945. године и решењем Народног среског суда за I реон града Београда од 13.12.1945. године целокупна имовина конфискована без претходног доношења судске одлуке којом је осуђен на казну конфискације имовине, односно којом је проглашен ратним злочинцем или народним непријатељем који је одбегао из земље. Овакав став суда темељи се пре свега на чињеници да се Милан Јовановић Стојимировић, сходно допису Архива Југославије бр. 9/202 од 06.06.2017. године, уопште не налази на списку Државне комисије за утврђивање злочина окупатора и њихових помагача, а посебно на чињеници да из реферата Окружног суда за Град Београд Кзп.бр.98/46 од 14.03.1949. године, произилази да је Милан Јовановић Стојимировић први пут осуђен пресудом Окружног суда за град Београд Кзп. бр. 98/46 од 01.04.1946. године, односно да је тек допуњујућом пресудом истог суда Кзп.бр.98/46 од 03.05.1946. године осуђен казну на конфискације имовине, с обзиром на то да је у изреци наведене пресуде, у личним подацима за окривљеног, именовани рехабилитант означен као неосуђиван и лице без имовине, а што управо указује на то да је пре наведене осуде, већ била спроведена конфискација на његовој целокупној имовини. Према томе, како је рехабилитант Милан Јовановић Стојимировић тек доношењем пресуде Окружног суда у Београду Кзп.бр.98/46 од 01.04.1946. године, односно допуњујуће пресуде од 03.05.1946. године, осуђен на казну конфискације имовине, дакле више месеци након доношења пресуде Среског суда у Смедереву посл.бр.29/45 од 18.09.1945. године и решења Народног среског

суда за I реон града Београда од 13.12.1945. године, то суд налази да је конфискација имовине Милана Јовановића Стојимировића на основу пресуде Среског суда у Смедереву, односно решења Народног среског суда за I реон града Београда била извршена противзаконито, односно у супротности са тада важећим прописима који су регулисали поступак конфискације. При томе, осим што је таква конфискација извршена на противправан начин, суд налази да је иста била мотивисана идеолошким и политичким разлозима, односно да је била спроведена искључиво у циљу обрачунавања са неистомишљеницима комунистичке идеологије, што је био и Милан Јовановић Стојимировић, а о чему ће бити више речи у наставку образложења овога решења.

Надаље, како у доказном поступку није било могуће прибавити пресуду Окружног суда за град Београд Кзп.бр.98/46 од 01.04.1946. године, нити допуњујућу пресуду од 03.05.1946. године, с обзиром на то да је суд од надлежних институција обавештен да истима не располажу, то је суд на основу преосталих изведених доказа у списима предмета, а пре свега реферата Окружног суда за Град Београд Кзп.бр.98/46 од 14.03.1949. године и оптужнице Јавног тужиоца Града Београда К.бр.533/45 од 12.02.1946. године, посредно утврдио садржину наведених пресуда и нашао да је пресудом Окружног суда за град Београд Кзп.бр. 98/46 од 01.04.1946. године која је допуњена пресудом истог суда Кзп.бр.98/46 од 03.05.1946. године, Милош Јовановић Стојимировић оглашен кривим што је за време рата и непријатељске окупације, као уредник и сарадник “Обнове” ступио у политичку сарадњу са органима непријатељске власти у циљу помагања у спровођењу присилних мера према становништву Југославије, тиме што је постао главни уредник у сарадњи фашистичког листа “Обнове” у коме је писао током 1941. године и 1942. године и надаље, низ чланака чији се број пење преко 67, са чијом је садржином помагао окупаторске и квинслиншке власти у извршењу присилних мера против народно-ослободилачког покрета и ПОЈ, правдајући злочине окупатора и слугу, те је осуђен на казну лишења слободе са принудним радом у трајању од 15 година, која му се има рачунати од 13.07.1945. године као дана од када је у затвору, на губитак грађанских и политичких права из члана 5 од а-г Закона о врстама казни у трајању од 10 година, рачунајући од дана издржане или опрштене казне, као и на казну конфискације целокупне имовине, сем једног стана у ул. 27. марта бр. 15, која му се оставља у својину. Такође, из решења Среског суда за II реон града Београда, Извршно одељење И.бр.711/46/3 од 15.11.1946. године, између осталог је утврђено да је на основу допуњујуће пресуде Окружног суда за град Београд Кзп.бр.98/46 од 03.05.1946. године, а којом је Милан Јовановић Стојимировић осуђен на конфискацију имовине, сем једног стана у ул. 27 марта бр. 15 који му је остављен у својину, извршена конфискација његове имовине, односно куће у ул. 27. марта бр. 15, уписана у зк.ул.бр.1720. к.л. Београд 2, парцела бр. 1402 од 278,60 кв.м, на којој је имао голо право својине у 1/4 – са доживотним правом уживања у корист Стојимировића Ивановог др Душана из Београда и уз ограничења у смислу члана 4 Закона о конфискацији, те је наведена непокретност пренета у својину државе ФНРЈ.

Са друге стране, из наведених доказа, а на основу којих је на посредан начин утврђена садржина пресуде Окружног суда Кзп.бр. 98/46 од 01.04.1946. године и пресуде истог суда од 03.05.1946. године, суд ипак није могао да утврди да ли је кривични поступак у ком је донета наведена осуђујућа пресуда био спроведен на законит начин, односно уз поштовање процесних права рехабилитанта, као

окривљеног, а која у смислу општеприхваћених стандарда људских права подразумевају право окривљеног да се упозна са оптужењем, право на одбрану, право да добије писани отправак одлуке у којој би се навели разлози о свим битним чињеницама којима се руководио орган који је изрекао казну приликом доношења те одлуке, као и право на правни лек. Међутим, како је суд на основу чињеничног описа радње извршења кривичног дела због кога је Милан Јовановић Стојимировић осуђен, а које је утврђено на основу оптужнице Јавног тужиоца града Београда К.бр.533/45 од 12.02.1946. године и реферата Окружног суда за Град Београд Кзп.бр.98/46 од 14.03.1949. године, нашао да је наведена пресуда Окружног суда Кзп.бр.98/46 од 01.04.1946. године, допуњена пресудом од 03.05.1946. године, донета из политичких и идеолошких разлога, односно да је повод за доношење такве пресуде био тај што је рехабилитант Милан Јовановић Стојимировић пре, а и током Другог светског рата, био изричито противник комунистичког режима, што није било у складу са идеологијом новоформиране власти, то и сама чињеница да у конкретном случају није било могуће утврдити да ли је кривични поступак који је претходнио наведеним осудама био спроведен у складу са основним начелима кривичног права, односно уз поштовање процесних права окривљеног, није била од утицаја на другачију одлуку у овој правној ствари.

Наиме, суд налази да пресудом Окружног суда за град Београд Кзп.бр.98/46 од 01.04.1946. године допуњеном дана 03.05.1946. године, Милан Јовановић Стојимировић није осуђен на казну лишења слободe са принудним радом у трајању од 15 година, губитак грађанских и политичких права у трајању од 10 година, и на казну конфискације целокупне имовине уз извесна ограничења, због тога што се његово уредништво, односно писање текстова за лист „Обнова“ само по себи сматрало објективно друштвено опасним са аспекта кривичноправне заштите, већ је осуђен управо због тога што је у таквим текстовима оштро критиковао и осуђивао поступке комуниста током Другог светског рата, а што је након ослобођења земље новоформираној - комунистичкој власти био повод, а и основ, за санкционисање неистомишљеника, односно именованог рехабилитанта, који је и пре почетка Другог светског рата био противник политике и идеологије комунизма.

Став суда да је наведена осуда искључиво представљала одраз политичке одмазде Милана Јовановића Стојимировића од стране комунистичког режима, темељи се и на исказима предлагача Зорке Пападополос и сведока Снежане Цветковић, Срђана Цветковића и Александра Стојановића, које исказе је суд прихватио као искрене, јасне и логичне, те међусобно сагласне, а из којих произилази да је Милан Јовановић Стојимировић био изразито антикомунистички оријентисан, да је био члан предратне радикалне странке, односно Југословенске радикалне заједнице и да је припадао тзв. „интелектуалној елити“ тога времена, с обзиром на то да је по професији био правник, да се школовао у Европи и био у пратњи највиших државних делегација. При томе, у овом делу суд је посебно ценио исказе сведока Срђана Цветковића и Александра Стојановића, с обзиром да именовани сведоци, сходно својим професијама, поседују стручна знања о релевантним историјским чињеницама којима суд не располаже. Тако из исказа сведока Срђана Цветковића произилази да се у првим месецима и годинама, заједно са истинским ратним злочинцима одговорним за издају земље судило или су ликвидирани без суђења и многи други људи који су пре Другог светског рата или у току самог рата били другачије политички опредељени, зато што су били антикомунисти или чланови одређених партија које нису биле комунистичке, или

су били на одређеним цивилним дужностима, при чему је револуционарна комунистичка власт тежила да приватну имовину одређеним мерама преведе у државно партијску, а једна од тих мера је била казнена мера конфискације која је пратила осуде појединих људи, а све са циљем да њихова имовина буде преведена у државне руке. Милан Јовановић Стојимировић је био уредник листа „Обнова“ од јула до новембра 1941. године и у листу је испољавао симпатије за владу Милана Недића и за политику сарадње са окупатором у смислу неизазивања жртава и непроливања крви, те је осуђивао сваку герилску акцију. Због својих ставова, којима се залагао за пацификацију, сагледавање реалне политике, уклапање у постојеће интересе великих сила је осуђен, и то од стране цивилног, а не војног суда, што указује на то да се радило о превасходно политичком процесу и да га комунистички режим није перципирао као значајну и одговорну личност, тако да се у конкретном случају радило о политичкој одмазди. Надаље, из исказа сведока Александра Стојановића произилази да се објављивање штампе у окупираној Србији у складу са ограничењима и под условима које је наметнуо окупатор, посетпено нормализовало крајем пролећа 1941. године, те да је лист „Обнова“ био други најзначајнији и најтиражнији лист у окупираној Србији, чије је тржиште углавном представљао Београд са околином, при чему је редакција на челу са Миланом Јовановићем Стојимировићем радила до 27.10.1941. године, закључно са 97 бројем, након чега је на његово место дошао Хранислав Храков, један од најзначајнијих агитатора Милана Недића. У време доласка Хракова па надаље, лист извештавања драстично се мења, текстови све чешће садрже снажне антисемитске, антикомунистичке, ратно хушкачке и према окупатору дефетистичке текстове, док је у време Милановог уредништва на страницама „Обнове“ објављен велики број текстова посвећених избеглицама, обнови Смедерева, друштвеним темама, као и значајан број прилога из културе, уметности и историје, што је посебно значајно јер за време окупације није било дозвољено изналажење књижевних листова. Временом је постало приметно да се Стојимировић све више дистанцирао од политичких текстова у „Обнови“, о чему сведочи и чланак од 02.09.1941. године под насловом „Макиш ће бити исушен“, а пресуда којом је осуђен на казну затвора и конфискације имовине је израз револуцарионих дешавања у земљи и идеолошког и класног прогона дела српског грађанства.

Стога, како из исказа именованих сведока, а и преосталих доказа изведених током поступка произилази да је рехабилитант Милан Јовановић Стојимировић и пре Другог светског рата, као члан Југословенске радикалне заједнице, био противник комунистичке идеологије и политике, да су у складу са тим и његови текстови у листу „Обнова“ за време окупације били изразито антикомунистички интонирани, при чему је кроз такве текстове истовремено испољавао и своје политичке ставове, а који су, с обзиром на то да се залагао за политику сарадње са окупатором и уклапања у постојеће интересе великих сила, били супротни револуционарној комунистичкој струји, то суд налази да пресуда Окружног суда у Београду Кзп.бр.98/46 од 01.04.1946. године допуњена пресудом истог Кзп.бр.98/46 од 03.05.1946. године, представља резултат политичког прогона Милана Јовановића Стојимировића, као одраз општеприхваћеног деловања да је мишљење односно изнет политички став, који је супротан наметнутом мишљењу и политици тадашњих власти штетан, непријатељски и усмерен против државног уређења система власти, а што је неприхватљиво са аспекта савременог права и у тоталној супротности са основним принципима правне државе и општеприхваћеним стандардима људских права и слобода. Другим речима, Милан Јовановић

Стојимировић је био ухапшен и потом осуђен због тога што је писао и мислио другачије, а право на другачије мишљење представљало је и његово уставно право као и право загарантовано Повељом Уједињених нација и Универзалном декларацијом о људским правима коју је ратификовала и наша земља, а из ког разлога суд даље налази да и околност да је пресуда Окружног суда у Београду Кзп.бр.98/46 од 01.04.1946. године, односно допуњујућа пресуда истог суда од 03.05.1946. године, чак и донета у законито спроведеном поступку, не искључује идеолошку и политичку мотивисаност за вођење таквог поступка и доношења пресуде.

Имајући у виду све наведено, односно како је током поступка утврђено да су пресуда Среског суда у Смедереву посл.бр.29/45 од 18.09.1945. године, решење Народног среског суда за I реон града Београда од 13.12.1945. године бр. 3295/45, као и пресуда Окружног суда у Београду Кзп.бр.98/46 од 01.04.1946. године и допуњујућа пресуда истог суда Кзп.бр.98/46 од 03.05.1946. године донете из политичких и идеолошких разлога, то је суд сходно одредби члана 17 Закона о рехабилитацији донео одлуку као у изреци решења.

Приликом доношења одлуке суд је ценио и остале изведене доказе и наводе странака али их посебно не образлаже, налазећи да су исти без утицаја на евентуално другачију одлуку у овој правној ствари.

ПОУКА О ПРАВНОМ ЛЕКУ:

Против овог решења дозвољена је жалба Апелационом суду у Београду у року од 30 дана од пријема отправка исте, а преко овог суда.

